

ætlan. Fólk eru í heila taki farin at spyrja nær hasin flokkurin seinast var fyri nøkrum, kanska hevur tað máttloysi nú forplantað seg til, at flokkurin er farin at taka undir við og er fyri at leggja eina lága sperru um tann frægasta fjørðin í landinum.

Framsøgumaðurin sum ikki sær upp um girðingarnar í sínum egna lítla sandkassa, fer síðani undir at tosa um útbúgvingarskipanina í Norðurlondum (?), og ræssonerar síðani, at vit út frá henni mega hava alra størstu virðing fyri serfrøðini, í hesum førinum Tilmælingarbólkinum, í tunnilmálinum undir Tangafirði. Hann sigur seinri: “Um brúgvahæddin og man fagurfrøðiliga fær sameint brúnna við verandi landslag, hvis man hevur tey atlitini inni, so haldi eg, at man í hvussu er eigur at skeita eftir um man kann vinna 100 ella 200 milliónir, tí tað eru hóast alt nógv økir í føroyska samfelagnum, sum kundu fingið stórt gagn av at fingið tilført 100 ella 200 milliónir krónur.”

Grand finalan hjá Pállí er lík henni hjá hinum totalt vísiónsleysa Kjølbro. Helgi og Páll verða spurdir um teir taka undir við eini brúgvaloysn, Helgi svarar umgangandi og kategoriskt nei, ímeðan framsøgumaðurin hjá Tjóðveldisflokkinum endar kjakið við hesum troystarleysu og sera fátæku orðum: “Um Norrøna siglir undir, so vera tað nokk øgiliga fá skip sum ikki kunnu sigla undir brúnni !” Útgangspunktið undir setninginum er, at brúgvín verður veruleiki í hansara og floksins optikki, væl at merkja um nøkur loysn finst á málinum yvirhøvur. Hava fólk skilt sjónarmiðini hjá Tjóðveldinum rætt í Radaranum, so tekur flokkurin als ikki undir við at fremja verkætlanina: Tangafjarðartunnilin.

Onkur veit kanska, at eg havi verið nakað knýttur at hesum flokkinum, sum Páll á Reynatúgvu umboðaði í ÚF-Radaranum, og tí royndi eg beinanvegin at fáa at vita frá leiðsluni í flokkinum, um hetta var støða floksins í málinum, sum Páll á Reynatúgvu hevði borið fram á torg. Nú politiska

arbeiðsvikan er farin aftur um bak er ongin almenn avsanning komin og metropolistiski Matrjosjka-vongurin, sum annars ger seg klókan uppá alt sum finst ímillum Himmal og Jørð, hevur heldur ikki gjørt vart við seg, tí kann eg í kvøld bara sláa fast, at flokkurin akslar síni skinn við framsøgumannin, ið ætlar at steðga øllum menn-ingarmøguleikum á fremsta fjørði Føroya – Skálafjørðinum, í tíðini sum liggur framman fyri okkum.

Tað sum eg helt vera eitt skammlop í republikanska radar-anum hjá Tjóðveldisflokkinum var eftir øllum at døma ein væl umhugsað og væl orðskift niður-støða, sum allur flokkurin og øll tingmanningin stendur aftanfyrri, og tað hevur sett undirritaða í eina heilt nýggja politiska støðu. Flokkurin við verandi ting-manning er ikki flokkurin sum eg helt meg vera ein part av, og í Tangafjarðartunnilmálinum hevur flokkurin spælt fullkomuliga fallit. Í hvussu er fossar blóðið úr æðrunum á sterka kastalinum og bastiónini hjá Erlendi Paturs-son: Eysturoynni.

Trupult er at ynskja vísiónsleysum fólki ein blíðan byr, men tað ber kanska til at vera breyðpolitikari nakað frameftir í heimastýrinum, við at hóva gummikekkar upp úr einum tóm-um landskassa.

Framsøgumaðurin hjá Tjóðveldinum, og harvið flokk-ur hansara, hevur enn ikki skilt, at Tangafjarðarloysnin er ein verkætlan og hartil ein for-rætning í sær sjálvum. Vónandi megnar landsstýrið, kanska saman við Javnaðarflokkinum, at loysa málið soleiðis, at tær stóru fólkakonsentratióinirnar í Føroyum verða samanbundnar, og at hin í maritimum høpi unikki Skálafjørðurin at kalla sleppur at liggja soleiðis sum Skaparin legði hann til okkara forfedrar, okkara og okkara eftirkomarar at brúka í samskiftinum við flótandi og siglandi eindir og fólk á heimshøvunum.

Tunnil av Strondum til Kollafjarðar

– kanska besta íløgan fyri Eysturoynna?

Sámal Matras Kristiansen

Tað verður í løtuni kjakast nógv um hvussu Suðurstreymoy og Eysturoy best verða knýtt nærri saman infrakervisliga. Tvey av uppskotunum snúgva seg um at binda Suðurstreymoy fast við ávikavist eystara og vestara arm á Skálafjørðinum. Triðja uppskotið er munandi øðrvísi. Her verður lagt upp til at knýta Kollafjørð saman við vestara arm á Skálafjørðinum og síðani at knýta eystara og vest-ara arm á Skálafjørðinum saman – helst við einum tunli.

Øll uppskot hava sínar vansar og fyrimunir, men eg vil her nýta høvið til at vísa á fyrimunirnar við at fremja seinasta uppskotið – tað hjá J. P. Gregoriussen – í verki. Hetta er ikki ein stóðutakan til ítøkiligu verkætlanina, men til prinsipellu vegaføringina. Undir øllum umstøðum skal hetta vera ein áheitan um at viðgera hesa vegaføring seriøst, evt. við nøkrum tillagingum. Alt hetta eru sjálvandi einans hugleiðingar um framtíðina, tí samfelagsmenning byggir á nógvar ymiskar fortreytir, ið kunnu hava við nógv onnur viðurskifti enn fast samband at gera. Tiskil havi eg valt at orða meg varliga.

1) Skjótari frá eystur-økjunum vestur í Vágarnar

Mest eyðsýndi fyrimunurin er sjálvandi, at farleiðin frá eystur-økjunum vestur í Vágarnar verður stýtt. Við hesum verður stýtri av Skálafjørðinum vestur á flogvøllin – við øllum teimum eyðsýndu fyrimunum, tað viðførir. Um tunnill verður gjørdur frá Skálafjørðinum til Havnar, verður framvegis sera tvørligt hjá eysturoyingum og norðoyingum at koma vestur í Vág-arnar, eins og J. P. Gregoriussen vísti á í Degi og Viku í farnu viku. Við einum tunli millum Skálafjørð og Kollafjørð verður ivaleyst eisini grundarlag fyri beinleiðis snar-bussi av Skálafjørðinum vestur á flogvøllin.

2) Stytri og bíligari frá eysturøkjunum til Havnar

Leiðin frá Skálafjørðinum til Havnar verður við hesum eins og frá Hósvík til Havnar. Teinurin er harvið nakað longri enn hann vildi verið, um hann gekk beint frá Skálafjørðinum suður til Havnar, men umvent verður íløgan munandi bíligari, eins og

brúkaragjaldið harvið kann gerast munandi lægri. Hvør ágóðin verður av hesum tunlinum er ikki einans ein spurningur um kilometratal ella tíðarnýtslu, men eisini um heildar-kostnað fyri koyringina. Best hevði tó sjálvandi verið, um einki brúk-aragjald var á hesum teininum yvir-høvur – eiheldur á nøkrum øðrum undirsjóvartunli.

Tað er eisini avgerandi, at vit tosa um prís fyri heildarverkætlanirnar, ikki einans um hvat sjálvir tunlarnir koma at kosta. Í viðgerðini av mál-inum eiga allir atkomuvegir og tillagingar annars at takast við í metingina og vera ein partur av verkætlanini. Við øðrum orðum skal eitthvørt skálafjarðartunnils-projekt síggjast sum ein integratióin í verandi infrakervi – soleiðis at alt kervið kemur at virka optimalt og ikki gerst t.d. ein byrða fyri ávísar kommunur.

3) Runavík styrkir sína miðstaðarstøðu

Verður Skálafjørðurin knýttur beinleiðis at Havnini, fáa vit vænt-andi eina centralisering, ið kann hugsast spakuliga at dreina serliga Runavík (men eisini restina av Eysturoynni og Klaksvík) fyri tæ-nastuvirksemi, meðan íðnaðurin hin-vegin verður fluttur norðureftir. Við øðrum orðum er ikki ósannlíkt, at Skálafjørðurin kemur at uppliva eina “kollafjarðisering”, tvs. verður ein íðnaðarforstaður til Havnina. Kemur tunnilin hinvegin at ganga inn á Kollafjørð, varðveitir og styrkir Runavík harvið sína miðstaðar-støðu, við tað at økini norðanfyrri og vestanfyrri fáa ein alternativen miðstað at dúva upp á. Við øðrum orðum verður ein slikur tunnill sera góður fyri bæði Norðurstreymoy og Vágarnar, men vil eisini styrkja um tæ-nastuvinnurnar í Runavík.

Serliga áhugavert er, at kollfirð-ingar og hósvíkingar fáa stytri tein til Runavíkar, men færri munnu geva sær far um at, eisini vágafólk, kvívíkingar og vestmenningar harvið fáa stytri tein til Runa-víkar enn til Havnar! (ella á leið líka langan tein, alt eftir hvussu konkreta vegaføringin verður). Tá fer Runavík beinleiðis at kunna kappast við Havnina um at fáa kundar, arbeiðsmegi o.a. frá Útnyrð-ingsføroyum, samstundis sum hon varðveitir Landnyrðingsføroyar sum uppland.

4) Landsynnings-Eysturoy verður styrkt

Loysnin hjá Kára P. Højgaard mót-virkar eisini beinleiðis saman-sjóðing av eystara og vestara armi av Skálafjørðinum, meðan hinar báðar loysnirnar, ið innibera farleið (tunnill ella brúgv) um Skálafjørðin vilja skapa móguleikar fyri at ser-liga Strendur, Runavík og Toftir koma at virka sum ein veruligur, samanhangandi býur uttan forð-

ingina at skula koyra allan vegin norður í Skálabotn fyri at koma yvir um. Og tað verður eisini enntá eisini stytri hjá nógvum á eystara armi at koyra norður til Skálabotn og harvið til Norður-eysturoy – og umvent. Man kann undrast yvir, hví strandaumboðið á tingi, Helgi Abrahamsen, ikki talar fyri einari beinleiðis farleið millum Strendur og Runavík.

Sum nú er fer munandi meiri menning fram á eystara armi á Skálafjørðinum enn á vestara armi. Um tunnill gekk frá vestara armi yvir á Kollafjørð, hevði hetta styrkt landsynnings-Eysturoynna munandi, eins og avsiðis liggjandi bygdir sum Selatrað og Morskranes høvdu komið til sín rætt. Sum nú er er hetta økið stórliga afturútsigt, men við einum tunli yvir á Kolla-fjørð vil hetta sólrika og vakra økið sannlíkt fara at uppliva vøkstur.

Er tunnilin fyri alt norðurøkið – ella bert fyri økið kring Runavík?

Tann avgerandi spurningurin í øllum hesum er hvørt hesin tunnilin skal vera eitt menningarprojekt fyri alt norðurøkið (og partvíst vesturøkið við), ella um tað heldur skal síggjast sum eitt projekt serliga fyri runavíkingar og toftafólk v.m., tvs. lokalu veljararnar hjá Kára P. Højgaard, Alfred Olsen o.ø.

Um ein verkætlan í stíl við ta hjá Kára P. Højgaard verður gjøg-numførd, so er hetta fyrst og fremst ein verkætlan, ið vil gagna lokaløkið hjá honum. Fyrimunirnir fyri norðoyingar og eystur-eystur-oyingar vilja verða nógv minni, tí tað framvegis vil vera eitt langt, knortlut strekki at koyra frá Skipa-nesi suður til Runavíkar. Og skal hetta strekkið betrast, so kemur tað at kosta óneyðuga nógvan pening.

Hinvegin vil loysnin við tunli frá Strondum (og antin til Havnar ella til Kollafjarðar) lata upp fyri einari nógv gagnligari íløgu í ein tunnill úr Skálabotni inn í Gøtadal. Harvið vilja bæði landsynnings-Eysturoy og Sundalagið verða betri knýtt at m.a. Klaksvík og útbúgvingardeplinum á Kambsdali.

Tað er eingin ivi um, at ein betri samanbinding av Eysturoy og Streymoy vil vera avbera gagnlig fyri bæði økini – og onnur øki við. Men eg sakni, at hugt verður eftir hvør loysn vil skapa ta størstu heildarmenningina av Norður-Føroyum.

Í staðin hevur man start seg blindan á eina loysn, ið er sera snævvurt og lokalt hugsað, og sum í longdini móguliga vil vera til líka stóran skaða sum gagn fyri Skála-fjørðin. Við einari so breiðari og munandi bíligari loysn hava vit eisini munandi betri móguleikar fyri at minimera brúkaragjaldið – ella kanska at fáa tað heilt burtur.